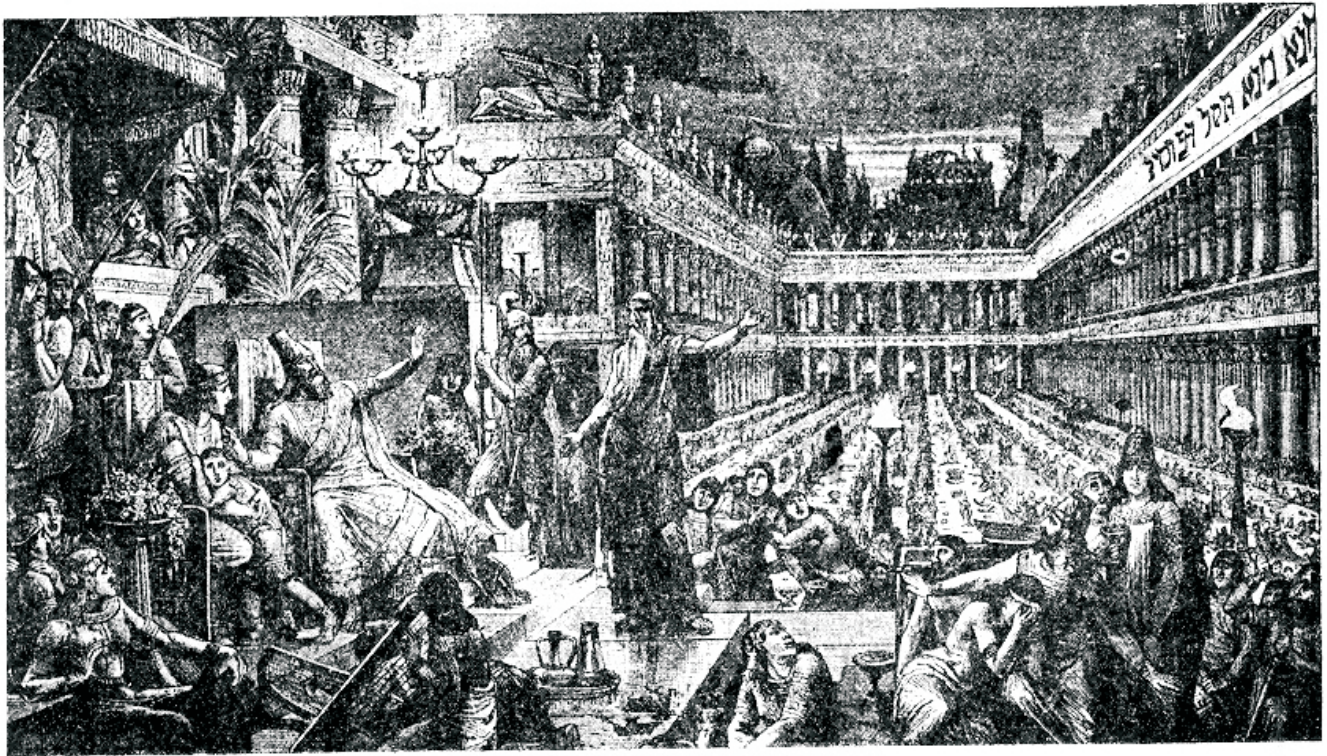

Tõe Sõnumid

7. aastakäik.

Tallinnas, 1923.

Nr. 9/10

Õidutsemise- ja prassiinise aeg sai Babelile jaatuslikuks.

Tähtsad pöördepunktid ajaloo ja nende põhjused

Kolm wigewat waenlast walitsewad maailma üle: rahahimu, maitsemiseiha ja kõrkus; mislugu neidest kõige halwem, on raske welda. Ajaloo lehtedelt leiame arwuta teateid üleilmse tähendusega pöördepunktide kohta, mis nende kolme eelnimetatud pöördepunkti mõjul maailma ootamatalt tabanud.

Eks langenud juba üks pädinglikest taewastes eluasemetes kõrkuse ohwriks ja saatis weel arwuta hulga teisi süütuid olewusi kõrwalteele.

Kuid ka siin maakeral leidub arwutalt kõrkuse järelbuse kurbi jälgi: Kas ei ole minewitu wägewad rahwad häwinenud kõrkuse tagajärjel? Mõtleme ainult Hiinewe ja Baabeli walitsejate kui ka Egiptuse waaraoide kõrkuse pääle, millest kõdunewad piramiidid jalgel tõendust pakuwad. Kus on Kreeka kuulus kunst ja Rooma kuldsed paleed? Ja eks nuta Israeli pojad weel praegu Jerusalemma ärarahwitatud templi müüride juures nendelt kaduma läinud kuulsuse ja au pärast?

Kuid ka maitsemiseiha tagajärjed pole väiksemad. Meie algvanemad Paradiisis langesid jõuiguse ohvriks ja sellestuguse tegevuse jatkamine on alati maailmale saatustitaks saanud ning tihti terwete rahwuste ja riikide ärarahvitamise põhjuseks olnud. Kristus ütles weepuutuise eelse rahwa kohta, et nende päähuwid „jõumise ja joomise“ ümber keerlesid. Nende kurb saatus on meil kõigil teada ja Kristus näitab, et jama hädaohht iseäranis wiimasel ajal elawat rahwast ähwardada. Kuidas täna selles juhtes maailma seisukord on, selleks ei tarwitse kaugelt tõendusit otsida. Kogu maailma päähuwid on koondatud küsimise ümber: mis peatsime jõdma ja jooma ning mis ta endid latina? Kõik muu on pea täiesti unustatud. Kuid enam weel: igasugune maitsemiseihade orjamine wõtab rahwa seas maad. Inimesed langewad piiritalt prassimiseiha mõju alla, sääl juures eneste kristlike kohused täiesti unustades. Nõnda kui wanasti Pabeli kuningad äraunustasid elawa Jumala ja tema tahtmise ning tarwitasid kõike, mis aga kätte saadaw oli, ebajumalate austamiseks ja eneste himude rahuldamiseks, nõnda teeb ka täna kogu maailma. Tuntud rahwamees, Daniel Webster, ütles mõni aasta enne oma surma, kui ta lord ühelt ringreisilt togasit tuli, meie tulewiku ja saatuse ette, seda nelja sõnaga awaldades, mis olid: küllus, uhkusearmastus, lagunemine, häwinemine. Kas ta nägi dieti? Rahhlemata, meie elame just selle lagunemise keskel. Meie olime ennem waesed ja alandlikud ja üleüldiselt kristlik rahwas. Müüd oleme meie kõrkusearmastajateks ja uhketeks saanud ja langeme hoogsalt toorema paganluse sisse.

Wanast „häist aegust“ oleks rumalus rääkida; aga et maailm lohtu jaoks lüps on, on tõsi ja käib kogu piibli mõttega ja selle ettekuulutustega. Praegu otsustawad ainult wahesed Jumala sõna walgel ajasündmusi, sest nende hommiku eine ei ole — nagu ühes lehes alles hiljuti kirjutati — mitte Jumala sõna waid ilmalik ajaleht, ja igapäewase õnnistujewoo asemel, saadawad nad iga päew mürgijõgesid majadesse ja südamesse. Ei ole põhjust imestada, et nemad ei pane tähele misjulgust tundi maailma ajakell näitab.

Ka kirik on juurtuguseks ja peenemaitselikeks saanud. Tema ei ole mitte enam see halwatspandud ja põlatud rändaja, keda ükski ei mõista ega ihalda. Ei, tema mõistab maailma väga hästi, sest tema on maailmast õppinud. Kui toredates paaleedes elawad täna paljud selle Kristuse „teerid“ kellel ei olnud, „tuhu oma pääd panna!“

Kui uhkelt käiwad riides meie Õnnistegija „järelekäijannad“. Kui hoolimatalt lähewad nad

enda nälgihwast kaasinimesest mööda ja jätawad südamega olekus miljonid nii ihulisesse kui waimlikku wõsse ja pimedusesse!

Kus on weel leida kristlasi, keda nende alandliku, iseennastärasalgawa elu pärast naerdahe ja teotatahe, nii kui see esimeste kristlaste ajal ja lähemas minewikus oli?

Kus on need, kes iseennast ärasalgawalt ärakadumute päästmiseks elawad, nagu see kristlaste juhi — Kristuse — soow ja ülesanne oli oma rahwale: „Nõnda kui Isa mind on läkitanud, nõnda läkitan mina teid ka“.

„Mina jutlustasin ühel missioonipühäl“, kirjutas üks jutlustaja Ameerikast, ühes jõuamas maakohas, meie maast. Maastil paistis igal pool paradiislik olewad ja audis tunnistusi ümbrusesolewa rahwa jõukusest. Lainetawad wiljapõllud, toredad metsad ja puistikud olid ümbruses kus wahel siledad sõiduteed looklesid; korralikud ja suurepäralised talud paistis igal pool, kuhu oga film ulatas. Kulk rahwast oli missioonipidule kookukogunud, kes kõik uuemoolistes autodes olid kohale sõitnud. Pasunakoos juhatas laulu. Haruldane meeltulendam püha! Mina jutlustasin meie kõikide pühast, kohusest neile, kes weel pimeduses, Kristuse ewangeliiumit wiia; meie suurest wastutusest Jumala ees pimeduses olewa paganliku maailma pärast. Põnewalt kuulas rahwahulk kõnet päält. Enda waeste kaaswendade hädast kaaskistud olles, kintsid igaküls neist ritastest kristlastest eneste autod missioonitöö hääks. „See ei ole mitte palju“, ütlesid nad, „waid meie tahame weel rohkemgi anda“. Iga auto wäärtus oli umbes 50,000 doll. Ihus korjandus, et ole tõsi? Kuid armas lugeja, ma rääkisin ebatõtt. Need inimesed andsid iga üks mõne senti ja pääle selle, kui nad iga üks ennast wahukoore ja sukrujäästifega olid karastanud, sõidid nad rõõmjas meeolus kodu. Kristus oli aga nende eest oma kallima wara — elu — ohwerdanud!

Üks Ameerikas ilmuv ajaleht „Abendjehule“ kirjutas 23. weebbruaril 1922, muu seas ühest suurtsugu daamist, kes ilalgi üksi kiriku ei läinud — nähtawasti oli ta oma mõttes asflik — waid alati oma neljajalgse „Baby“ saatel, sellele täielist inimesediguist ojaht saada lasta soowides. Koer aga segas järjekindlast jumalateenistust ja ei tahtnud kuidagi paigal püsida.

Lõpetes katkes waimuliku kannatus ja ta tõstis selle wastu awalikult protesti.

Saawatud meeolus lahkus see daam kirikust ja ühes temaga palju teisi „palwetajaid“ ja lugu lõppes wiimaks sellega, et see kogudus sellepärast lahels jagunes.

Sama leht kirjutas edasi: „Üks abielupaar sõidab Pariisist kodumaale Ameerikasse. Kaasa

felle kohta teadmatuses olema 1. Tess. 5, 4; Ebr. 9, 28; 10, 25. Nii kui reisija, kes kuhugile linna esimest kord sõidab, sõiduplaani päält mitmesuguseid raudteejaamade nimesid tähelepannes võib teada, millal tema jõuab, samuti võib iga kristlane, kes ajasündumusi prohveetliku sõnaga võrdleb, teada, millal meie enda lõpusihile läheneme. Kristuse jüngrid olid väga huvitatud selle küsimise kohta. Kristuse ristilöömise eel tulid nad tema juure selle küsimisega: „Ütle meile, mil ajal peab see kõik sündima ja mis peab sinu tulemise ja maailma aja lõpetuse täht olema?“ Matt. 24, 3. Selle küsimise peale vastamiseks leiame Kristuse jumalike seletuse, nagu seda Matt. 24; Mark. 13 ja Luka 21 päättükkides on kirjeidatud.

Paneme tähele, et tema neid nende uudishimu pärast ei noomi ega neile nõu ei anna, prohveetikuulutuste ja tulewiku kohta ükskõitne olla.

Ainsamat pahameele sõna ei avalda ta selle pärast jüngrite kohta, waid wastab neile kõige orjustawamalt ja tõelikumalt ning juhib nende tähelepanu nende tundemärkide pääle, mis tema tulekut peawad ettekuulutama. See lihtne tõde asi, et Kristus tema tulekueelfete märkide pääle jüngrite tähelepanu juhtis, on kõige kindlam tõendus, et tema rahwas ei pea selle kohta teadmatuses olema. Selle küsimise pääle wastates juhib Kristus tähelepanu mitmesuguste sündmuste pääle, mis wiimasel ajal pidada sündima.

Kui need sündmused ja oluforrad ilmiks saawad, siis peame neis tema tuleku eelkäijaid mõistma. Tema ütleb: „Mõnda ka teie, kui teie seda kõik näete, siis teadke, et see ligi on ukse ees.“ Matt. 24, 38.

Wiimane rahwapõlw maapääl.

Inimesed, kes Kristuse tuleku eel elawad, saawad ka tema tuleku ajal elama. Seda seletab meile järgmine salm: „Tõesti, mina ütlen teile: See sinatse põlwe rahwas ei lõpe mitte ära, kuni see kõik saab sündima.“ Matt. 24, 34. Sellega näitab Kristus selgesti misjagune rahwapõlw tema tuleku tunnistaja saab olema. See rahwapõlw, kes wiimaseid ettekuulutatud sündmuste täideminekut näeb, ei saa mitte äralõppema, kuni see kõik saab sündinud. Kristus paneb ise siin oma käe teatud aja pääle, kus maapääl palju inimesi saab elama, kes ei jure, waid neid muudetakse Kristuse tuleku ajal. „See sinatse põlwe rahwas ei lõpe mitte ära.“ Kuidas võime meie velda misjaguist rahwapõlwe selle all on mõeldud? Meie wastame, et meie siis wiimase rahwapõlwe juure oleme jõudnud, kui wiimased prohveetikuulutused on täideldinud. Kristus juhtis tähelepanu selle aja

pääle, kus temast ettekuulutatud märgid iseäraliselt ilmapiistwal wiisil awalikult saawad. Kui meie misjaguse aega oleme jõudnud, siis peame teadma, et see wiimane rahwapõli on.

Nende tundemärkide loandumine ühe iseäralise aja pääle saab selle iseäralise ajajärgu ja rahwapõlwe awalikult tegema.

Meie tahame enda tähelepanu selle pääle juhtida, mis Kristus Olimeel olles enda tulekueelfeteks märkideks nimetas. Misjagused oluforrad pidid, Kristuse sõnade järele, maapääl walitsema?

Märgid taewa laotuses.

Päikeses, kuus ja tähtedes pidid iseäralised looduselundmused awalikult saama ja näitama, millal lõpu aeg käes on. Kolm märki pidid awalikult saama 18-ma aastaja lõpul, kus paawstliku tagariisumise 1260 a. pikkune ajajärg lõpule jõudis.

Ülleloomulik päikesewarjutus pidi tulema, kuu pidi oma walguse kaotama ja taewa tähed pidid mahalangema. Matt. 24, 29—30. Kaks esimest märki on täpisealt täide läinud, just selle aja järele kui paawstliku tagariisumise aeg lõpetati, 19-mal mail 1780. Seda kuupäewa tunneb ajalugu „üleüldise pimedada päewa“ all.

Kolmas ettekuulutatud märk pidi olema tähtede langemine, mis oli 13. novembril 1833 aastal. Ei iialgi ennem ega pärast seda ole maailm misjaguse tähtedelangemise tunnistaja olnud, kui sel aastal.

Rahwaste nõuta olek.

„... ja maa peal peab rahwal ahastus olema ilma nõuta, et meri ja weewood kohisewad. Ja inimesed lähewad raumutumaks kartuse ja asjade ootamise pärast, mis maailma peale peawad tulema.“ Luk. 21, 25, 26.

Minewikus on ühiskutel rahwastel palju raskeid aegu läbielada olnud ja mitmed rahwad on kindlusteta oleku pärast warijened; kuid ajalugu ei teata ühestki ajast, mis wõiks meie ajaga wõrrelda, sest praegu ei ole kogu maailma rahwaste peres ainsamatti rahwast, olgu see juur wõi wäikene, kes sisemiste ja wälimiste sündmuste ning olufordade tagajärjel hirmu ja nõutusega täidetud ei oleks. Need kuulmata nähtused ei ole ilma tähenduseta. Poliitilises maailmas näeme just neid olufordi, mis Kristuse ettekuulutuse järele pidid tema tuleku eel maailmas walitsema.

Witmed ilmalikud ajalehed awaldawad eluküpsete rahwajuhtide wäljawaateid maailma tulewiku kohta, mis kõik tumedates wärwides paistawad. Doome siin ainult ühe enam tuntuwama Ameerika rahwamehe ütelse, mis „Wa-

toomad nad jäält sülekoeraste. Koera reisijate-
wagunisse kaajawõtta on Ameerikas teelatud.
Mis teha? Kas oma kallimast lohtuda? Hoidku!
Tellitakse erawagun, mis New Yorkist San
Franciskoni 2000 doll. maksab“.

Teatatakse tõendada et Ameerikas igal aastal
200,000,000 doll. (loe kaheksada miljoni dolla-
ri) toakoerte eest hoolitsemise päälle wälja an-
takse. Kas peaksite siis weel imestama, et üle
maailma igal pool rahulolematuse waim walit-
seb? Ajal kus miljonid inimeselapsi puudulikult
kaetud külma pärast wärisewad ja nälja kätte
surewad, magawad tuhanded koerad sülepatjade
ja süiditekkide sees ning maitsewad kõigeparemat
rawitsust. Juba minewikus walitses praesimine
ja tõrkus jagedasti rahwa seas kuid niisugused
regumiihid kandsid alati paha wilja. Nõnda
juhhib prohwet Efeliel Jerusalemma rahwa
tähelepanu selle päälle, mispärast Sodom ära
häwitati: „Waata, see oli ju de Sodoma üle-
kohus: tõrkus, leiba küll ja väga rahuline asi
oli temal ja ta tütaridel; aga wiletsa ja wae-
se kätt ei kinnitanud tema mitte, waid nemad olid
toredad ja tegid hirmsaid tegusid . . .“
Efel. 16, 49. 50. Kui aga rahwas manitsusest
hoolimata tuimaks jäi ja ilka enda himusid
edasi orjas, siis teatas Jumal ette mis nende
tegude wili saab olema, weldes: „Aga et ma
olen hüüdnud ja teie olete wastu tõrkunud, ma
olen oma käe firutanud, ja ükski ei pane tähele;
ja teie ei ole üheski minu nõust hoolinud, ega
rahtunud mu noomimisist mitte, . . . seepärast
peawad nad oma wiiside kogu sõrma ja oma
nõupidamisest küll saama:

„Sest et rumalate ärapäramine neid tapab,
ja halpide hooletu elu neid hukka saadab“.
Op. s. 1, 24. 25. 31. 32. Et aga rahwas pea
alati Jumala nõuannetele lurdiks on jäänud,
siis leiame piiblist ja ajaloo weergudelt palju

üleilmse tähendusega pöördetage, kus rahwad
— oodatama õnnepõlwe asemel — kurwa sea-
tuse osaliseks said.

Ka meie ajal on õnnepõlwe ootamine kõiges
maailmas — waatomata praeguse haruldaselt
kõikwa seisukorra ja nõuta oleku päälle — ise-
äraltiselt pöördetage. Tulewajest rahuriigist
räägitud, kuigi küll mitmesuguses teises, nii
ustmatad kui usklikud üksiteise wõidu, kuid tegude
järel otsustades ei näi selle aja lähemisele,
selles mõttes, nagu maailm seda ootab, wähe-
matki tundemärki. Kurjus suureneb järjekindlalt,
sellepääle waatomata et Jumala hoiatam kolme
ingli kuulutus üle maailma kõlab ja kõikidele
tõelisi asjade seisukorda silmaette seab.

Jumala sõna ütleb: „Keda jagedasti noo-
mitakse ja kes süüdi langetatakse jääb, see
murtakse äkitselt . . .“ Op. s. 29,1.

Kui Jumal ühegi rahwapõlwe wastu oma
armastust on ülekäitanud ja nendega kaua
kannatanud ning õpetanud, siis on see just meie
ajal. Ta on meieaegsele rahwale ennoolemata
eesõigused ja wõimalused kätte annud, olgu see
ilmalikul ehk waimulikul alal.

Põhjuste, milleks ta seda teeb, leiame järg-
mises piiblikalmis: „Seepärast on Jumal küll
mitu rumaluse aega sallinud, aga nüüd kulu-
tab tema kõigile inimestele kõigis paigus, et
nemad peawad meelt parandama, seepärast
et tema ühe päewa on seadnud
millal ta maailma peale tahab
kohut mõista.“ Ap. t. 17, 30. 31.

See kõigesuurem tähendusega pöördetage
läheneb: meie elame selle eeldotul. Kristus
ütleb:

„Waata, ma tulen nõbedaasti ja mu palk
on minutiga igauke kätte tajuda, nõnda kui
tema tegu on“. 1. Kor. 22, 12.

Kas usud ja ootad ja seda?

Rahwapõlw, mil kõik, kes elawad ei sure

Nende arwuta miljonite seast, kes alates
maailma algusest kuni siamaani on elanud, on
ainult kaks inimest surma maitsmata siit ilmast
ärapäasenud — Enoh, kes oli seitsmes Aada-
mast ja Elias, Tishemees . . .

Wiimasel ajal saab aga suur hulk rahwast
jurelikult olekuil ilma surma maitsmata ära-
vääsena. Selle rahwa kohta ütleb Paulus oma
suures ülesääratamisõnes: „Si meie küll kõik
läheme magama, waid meid peab muudetama.“
1. Kor. 15, 51.

Kui Püha Kirja läbi wõib tõendatud saada,
et praegune rahwapõlw selleks on määratud, et
oma õnnistegija tulekut näha saada, siis on
selge, et paljud, kes praegu elawad, ei saa ilalgi
surema.

Sellepärast peaksite enestelt küsima: „Kas
Kristus meie päiwil tuleb? Kas näewad neist
inimestest mõned, kes praegu elawad, Kristuse
tulekut? Need on hurwitamad ja tähtsad küsi-
mised. Ükski ärgu mõelgu, et see asjata mõte-
mõlgutus oleks. Jumala rahwas ei pea mitte

„Hington Post,“ 26. mail 1919 aastal avaldas. „See on üks segaduses ja ehmatuses olev maailm. Kõik näitab, et hädaoht maailma ähvardab. Meie näeme, et kõik laguneb ja hävinevisele läheneb.“

Seaduseta oleku walitus.

Kristus kuulutas ette, et viimane aeg olla Noa päevade sarnane, ja et ülekohus ning kuritegevus iseäraliselt maad võtta. Matt. 24, 37. Igakuks teab, et seadusepõlgamine üks meieaja iseäralikest tundemärkidest on. Rahvajuhid nimetavad praegust aega seaduseta oleku ajajärguks. Ameerikas ilmuv leht „Current History“ avaldas 1921 a. oktoobril artikli, mille pealkirjaks oli: „Seaduseta oleku, või kuritegevuse suurenemise ajajärg.“ Artikli kirjutaja, James M. West, ühendatud riikide ülem prokuröör, kirjeldab imestamisväärilise osavusega meieaja waimliisi haigusi. Armustikkude najal tuuakse ette

igasuguste kuritegevuste kohutawat juurenemist, mille vastu kohtuajad tagajärjetalt mõitlevad.

Frederick Carter kirjutab samas lehes edasi: „Tõendus, et kuritegevus kohutaval määral suureneb, on nii armurikkalt ja selgelt ettetoodud, et seda mõimata salata.“

Evangeeliumi kuulutuse edu ajamärgina.

„Ja sedajama kuningriigi armuõpetust peab kuulutatama kõiges maailmas, tunnistuseks kõige rahwale ja siis wast tuleb ots.“ Matt. 24, 14. See on üks tähtsamatest ajamärkidest, mis meile Jumala sõnas on antud. See on, mõib olla ainsam tundemärk, mis ka Kristuse tulek kõige lähedamalt on seotud. Missioonitöö hoolja uurimise tagajärjel leiame, et Jumal iseäranis viimastel aastajal selleks tee on tasandanud, et meie päivil oma tööd lõpule wiia.

Järgneb.

Tähtsam ülesanne elus

„Aga nõudke esite Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõik peab teile pealegi antama.“ Matt. 6, 33

Need on ühed meie õnnistegija auulisematest ja suurematest sõnadest. Need on tema mõelulise kesk. Kõike, mis tema on õpetanud ja nõudnud, mõib milgil määral selle sõna pääle juhtida. Kuid enamale jaole inimestele on need sõnad liig suured, ja ülesaatunud. Nad ei julge mitte neile läheneda ja need sõnad seiskavad hiiglamäena nende ees. Nemad mõilevad et nende jõud ei jätku sellest mäest üleminekus ja sellepärast ei hakka nad selle poole püüdmagi. Kuid seda enam tarwilikum on meil selle lause suurust ja meid kohustawat wäge tähele panna. Juba sellega oleks palju mõidetud, kui meie tundmisele tuleksime, et see ka meile kõikidele on öeldud ja et üksti ei tohi sellest tähelepanemataalt mööda minna. Kristus ei taha mitte oma järgiteks hullustajaid ega ka neid, kes ainult sõnades tema järellääjad on; tema tahab kõiki sõnadetäitjateks teha. Tema kutsub üles tegerusele. Tema annab käsk. Tema paneb ette ülesandeid. Tema püha kiri on täis ütelsi, nii kui: Püüdke, mõidelge, jookske!

Nii mõneski peres oleks teistjuguine elu, oleks vähem õnnatumaid inimesi, häwitatud perekondi, vähem wiletsust ja rahulolematust, kui meie seda lauset tähelepaneksime, mis nii tihti Kristuse huultelt kuuldamaks sai sõnades: „koondage

enda jõud kokku; püüdke; ärge elage mõtlema-talt ja ilma eesmärgita waid seadke kõik enestele üks kindel siht!

Aga muidugi kõik oleneb sellest ära, misjulgust sihti meie enestele ette seame, misjuguiste eluülesannete juure meie ajume, milleks meie tahaksime elada. Kristus ütleb: „Nõudke Jumala riiki!“ Pea kõik tema tähendamise sõnad juhiwad meid selle pääle milleks meie peame Jumala riiki pidama. See oli tema elu eesmärk ja tema kannatuse ning surma otstarbe, et tema mõiks Jumala riiki maapääle asu taba. Jah, just kindlasti maapääle!

Jumala riik ei ole mitte unenägu.

Suurem hulk inimesi mõilevad ainult selle pääle et nemad tahawad õndsaks saada ja peawad õndsaks saama. Nende eesmärk on teinepool hauda. Igawene aeg on paljude kristlaste mõttesiht. See on ju muidugi ka hää ja tarwis; aga see ei pea mitte meie ainsam eesmärk olema. Jumala riik peab juba siin maapääl meie sees ja sees aset leidma. Jumala riik on riik, kus Jumal kuningas on; kus tema kõige üle walitseb; kus kõik teda teenivad. Misjuguine Jumalariik peab juba siin maapääl ülesehitatud saama. Mõtleme forid mis see tähendab: „Riik, kus Jumal walitseb, kus ainult tema soow maksew on, kus tema Waim kõigist läbitungib ja kõiki elustab, kus kõik teda usaldawad, kõik tema teed käiwad, riik,

kus kõik enda ligemise õnne eest hoolt kannavad, kus ei ole rahulolematust, ülekohut, armastuseta olekut, viletsust, südamevalu, kus puuduvad elufurblood ja kus kõik mehed, naised ja lapsed rõõivad õnnelikud olla. See on Jumalariit. See ei ole mitte unenägu, wõi ainult mõni ettekujutus, miska endid rõõmustada tahame, waid tõesti. Jumal ise tahab selle riigi ülesseada. See peab tõesti kord tulema: sest mis tema kord on etteõidnud, see peab kord teostatud saama. Aga ka meie peame selle asutamise juures tegewad olema. Õnn sellele, kes selleks on kaasaaitanud. „Nõudke Jumala riiki,“ ütleb Kristus.

Kuidas see wõiks sündida? Kõigeennem seeläbi, et meie ise selle riigi täielisteks alamateks saaksime. Et Jumal saaks walitseda kõige meie mõtete, sõnade ja tegude üle. Et meie kõik iseendid täiesti tema mõju alla onnaksime. On ju ilus ja häa kui meie osawõtame Jumala tööst; kui meie weel hoolsamini palwelame ja annetame, toetades nii wälis- kui sisemissõnitööd; kuid kõige esimese järgu tähtsusega on, et meie unteks inimesteks saaksime, et Jumal meie üle wõiks walitseda; et meie selle järele elaksime, mida meie usume ja tunnustame. Aga nõudke esite Jumala riiki ja tema õigust; Jumala nimi, Jumala riik ja tahtmine peab kõigist teistest esimene olema. Siis oleme meie Jeesuse jüngrid ja käime tema järele. Muidugi see ei ole mitte kerge. See nõuab tööd, südametööd. See toob wõitlust, südamewõitlust. See nõuab iga sammu pääl ohwrid. Wõib olla et külvataks meid teotusega üle, ja meie peame üljinda enda teed käima. Kuid kas see ei ole mitte kõige aulisem ülesanne, mis iial inimestele antud? Kas see ei ole mitte auja higi wäärt? Kas wõib weel midagi ilusamat ja suuremat olla, kui see, et meie wõime Kristuse kaastöötajad ja kaaswõitlejad olla?

Minjam abinõu kõige murede wastu.

Meie kirjakohti on ühenduses nende salmi-
dega, mis murede wastu wõitlewad. Mured
saadawad meid warajest hommikust hilise õhtuni.

Need kurnawad meie rammu. Need rõõiwad
meilt rõõmu ja tumestawad meie meelt. Mis
küll ei annaks meie selle eest, kui teegi meid
muredest wabastaks? Siin on ainjam abinõu
selle eesmärgi kättejaamisteks. Jumal on seda
töötanud ja mis tema on ütelnud, seda täidab
tema ka: Aga nõudke esite Jumala riiki ja
tema õigust, siis seda kõik peab teile pealegi
antama. Meie tunneme seda iga päew, et kui
meid mõni suurem mure tabab, siis kaowad kõik
wäiksemad mured — mis meid seni maani
allardhustid — nagu eesenesest eemale. Kõik
meie mõtted on koondatud selle suurema mure

„Pange tähele lilleteji taewa all,
kuidas nemad kaswawad.“

põhjuse pääle ja teised
mured paistawad meile
nüüd naeruwäärt wäikesed
olema. Tee seda kord oma
kõigesuuremaks mureks, et sa
Jumalariiki eest hoolt kan-
nad ja oma mõtted selle
keskpunkti ümber koondad,
siis näed alles kuidas sa nii
mõnestki asjast — mis sind
ennem rahutumaks tegi —
wabaks saad. Kui meie tõe-
likult kõigeennem Jumala
riiki ja tema õigust taga-
nõuame, siis muutuvad meid
soowid ja igatsused hoopis
teiseks, kui siamaale oli; nii
mõnigi mure kaob jää-
dawalt.

Ja need mured, mis
meile edasi jääwad, kaota-
wad endise mõju ja tera-
wuse. Meie oleme ju Juma-
la riigis. Meil on rikas Ju-
mal isaks. Tema annab,
meile tarwisminewa oja
ja sellest, mis tema annab,
saab meile küll.

Maailm pöörab meie põhimõtte tagurpidi,
heldes: Kanna kõige muu eest hoolt, küll
taeworiik antakse kõigile päälegi. Kuid tuleb
aeg kus nad kord imestama saawad ja tunne-
wad, et nad eneste eelarwe ilma peremeheta on
teinud. Jumala ütelus jääb tõeks, mis on:
„Aga nõudke esite Jumala riiki ja tema õigust,
siis seda kõik peab teile pealegi antama.“

Üks kirjaseletaja teeb selle kohta järgmise
täiise märkuse: „Seda wõid sa ainult siis teha,
kui sa tõeline kristlane oled, muidu paistab see
sulle rumalus olewat. Kuid ei pea ka mitte
pool uskuma ja pool muretsema, see on samuti
rumalus, kuid kahjuks ometi kombeks kristlaste
juures.“ Kas see ütelus ka meid puntub wõi
oleme tõelikud kristlased? Dr. C.

tirjutab mulle armsaid kirje ja lisab igale kirjale ühe ilusa pildi juure". „Kus need pildid on“, küsinud naaber, „kas ma ei võiks neid näha saada?“

Ematene roonud wana piibli wälja ja wõtnud selle wahelt suure hulga neid „pilte“ ning ulatanud naabrile milles see kohe kallihinnalisi paberirahastid äratuunud.

Ematene oli mitme aasta jooksul äärmist wiletsust kannatanud, kuid samal ajal oli ta poja poolt saadetud hulga raha omanik, mista ta kõik oma tarwidused rikkalikult oleks wõinud rahuldada; kuid selle wiletsuse põhjusel oli olnud teadmatus.

Kui paljudel kristlastel on piibel, see kõige suurem warandus — majas, kuid kui wähe mõistawad selle tõelist wäärtust!

Jumala tõutused piiblis on tema wäärtpaberid. Meie leiame neid piiblis, waatame ja loeme neid, ning mõistmataalt sulume piibli ja läheme wälja elu wiletsustega ja puudustega abitult wõitlema. Meie ei mõista neid Jumala tahtmise järele tarwitada. Urmas lugeja, Mis on Jumala tõutused sinule, kas ainult pildid, wõi tõelikud wäärtpaberid? On need sinu usu, palwe ja õnnistuse läbielu alusel?

Jumala käsu igawene tarwidus

Kui Jumal kümme käsku andis, siis ei kirjutanud ta neid mitte pergamenti pääle mis kergeti kõduneb, waid ajetas neid kivilaudadele, et nad seega alati alles jääksid.

Üks kirjanik ütleb kohajelt: Etksit inimisekäsi, peaks enne laua wiimutama, kui ta inimliku tarfuse peitliga üht ainsamatti sõna wäljaraib, mis igawese käsi kivilaudade sisse kirjutatud. Mida küll planitsetakse? Midagi Jumala igawesest kästust kõrwaldada, liht oja igawese ära kirjutatud iseloomust ja tahtmisest ära kaotada. Kas peaks Looja igawese käsu laud loodud olewuse poolt ära kirjutama? Kes seda tahab teha, see peab olema niijama pühade ja kindlate põhjustega warustatud, kui Jumal ise.

Ükski roojane käsi ei peaks Jumala seaduse laegast puudutama: kuid kolm korda püha peaks selle käsi olema, kes julgeks laeka sees asuwat tunnistust muuta. „The Abiding“, lht. 129.

Kümme käsku on kahes käsus kokku wõetud.

Kristus õpetas et kõik kümme käsku armastuse kahes põhimõttele toetuvad: armastus Jumala ja ligemise vastu. Neli esimest eeskirja käsus õpetawad meid Jumalt armastama kõigest omast südamest, hingest, meelest ja wäest. Wiimased kuus õpetawad meid ligemist armastama nagu iseennast. Waata: Matt. 22, 35—40. Neli esimest rõhutawad meie kohuseid Looja vastu, kuna kuus wiimist meie kohuseid ligemise vastu näitawad.

Sellega tõendas Kristus et iga käsk, kõigest kümnest kästust, ühtlajelt makswad on. Tema ütles et kõik kümme käsku toetuvad armastuse kahes põhimõttele alusele. Need kaks armastuse käsku on kõige kümne käsu kokkuwõtte kus sijaalub

iga üksiku käsu sija muudatult. Kes kõigest südamest Jumalat armastab, saab ta kindlasti esimest nelja käsku pidama, samuti nagu see, kes oma ligemist kui iseennast armastab, kuut wiimist käsku peab.

Käsk ja armastus on ühtlajelt igawesed.

„Aga nüüd jääb usk, lootus, armastus, need kolm; aga suurem neist on armastus.“ 1. Kor. 13, 13. Mispärast on armastus nende seast kõigesuurem? Sellepärast et ta kõigeauemini kestab.

Usk saab wabaks nägemise läbi ja lootus muutub maitsemiseks; kuid armastus jääb igawesti, sest Jumal on armastus. Ja kümme käsku, mis armastuse igawestele põhialustele asetatud, saawad ikka edasikestma, niikaua kui armastus kestab.

Igal pool kus aga elawaid, mõtlejaid olewusi leidub on kaks põhialust walitsemas: 1) Wahetord Looja ja inimese wahel; 2) wastastikune wahetord inimese ja inimese wahel.

Sest wahetordsest wahetorrast kaswab kõlbline kohustus meie Looja ja kaasinimese vastu, ning kümme käsku juhivad seda wahetorda.

Et see wahetord ja põhimõtte ta kestemataki niikaua edasikestab, kui Looja ja mõtlewad olewused olemas, siis peawad ta kümme käsku samakaua edasikestma.

Alaline kohustus.

Kümnes käsus sijaalub alati edasikestaw kohustus inimesespoole. Mõtke niikaugele kui wõimolise minewikku: kas on iialgi olnud aega kus oleks õige olnud ebajumalaid austada, Jumala nime kurjasti pruukida, wanemaid põlata, walestada, warastada, abielu rikkuda, tappa wõi teise

oma himustada? Ei! Mõttele tulewikku nii kau-
gele kui sinu mõttekujutus seda suudab: kas
wõiks ialgi aega tulla, kus need põhimõtted
jõuduvad ei oleks? Ei, kindlasti ei! See näitab
et Jumala kümme käsku ühte alati edasikestwat
kohustust sisaldavad ja seda kõigile mõistusega
onnetatud loodolevustele nii Looja vastu kui
isefeskie.

Dr. Humphrey ütleb oma raamatus Iht. 24:
Jumala käsk on piirita ja tema ei wõi sellepärast
wananeda. Seda ei ole ialgi muudetud ja et
need pühad eeskirjad täielikud on, siis ei tehta
seda ka tulewikus kindlasti mitte. See on praegu
kõigile maksew ja jääb selleksajaks ka tulewa
põlwe rahwastele. Ükski inimlik wõim ei wõi
säält ainjamatti sõna ärataotada Jehowa ees-
kirjadest."

Jumala kümme käsku on tema õiguse põhi-
mõtte väljendus — sellega igawene nagu Jumal.
Nii kama kui õigus õiguseks jääb, ei wõi Jumala
käjud, mis õiguse mõõdupuu on, mitte kaduda.
Jes. 51, 6 ja 7 salmis ütleb Jumal et, „taewad
peawad kaduma kui suits ja maa wanaks saama
kui riie . . . aga mu õigus ei pea mitte otsa
saama."

Jumala aujärje alus.

„Õigus ja kohus on sinu aujärje kinnitus.“
Laul 89.15. Käjud mida Jumal siin nõhtawalt
kiwilaudade pääle kirjutas (5. Mos. 10,4) hoi-
tatse algkirjana taewases templis alal. Joannesel
oli eesõigus neid nägemises nõha, mille kohta
ta järgmiselt kirjutab: „Ja Jumala tempel
taewas tehti lahti ja tema seaduse laegast nähti
tema templis.“ 3Im. 11,19.

Kes nüüd neid käskusid muuta tahab, siis
peab see muutmine algkirja juures ettewõetama.
Need on aga taewasesse pühasesse paika asetatud.
See näitab kui wõimata on inimesel olewusel
Jumala käsku tõelikult muuta.

Kuid Tan. 7,25 on kirjutatud: „Ja tema
wõtab kõigefõrgema vastu sõnu rääkida ja
kõigefõrgema pühased raskesti waewata; ja tema
mõte on seatud aegu ja kohtuwõisid teist wiisi
jeada ja neid antakse ta kätte üheks ajaks ja
kaheks ajaks ja pooleks ajaks.“ Jumala käsku
wõidakse küll kas Katekismuses ehk kusagil mujal
muuta; wõib püüda muudetud käskusid inimestele
pääle sundida; aga tõelikult on Jumala käjud
muutmata, nagu need 2. Mos. 20. p. on leida,
ja nagu tema neid kord Sinaitl teada annud
ja weel tänagi taewases pühases paigas on kirju-
tatud. Tõelikult on Jumala käsk muutmata ja
kõigefõrgemal Kuningal on wäge küll neid kord
maksma panna.

Kristliku usu kindel alus.

Meie ajal olewad protestantlikud kogudused
on wäga dieti ja kiiduwääriliselt enda waateid
Jumala käskude pidamise kohta väljendanud,
nagu seda nende ametlikkudes usutunnistustes
ja põhikirjades on leida. Ruuminappuse pärast
toome nendest ainult mõned näituseks: „Bap-
tistide usutunnistuses on öeldud: „Meie usume
et Jumala käsk on igawene ja muutmata tema
walitsuse reegel; et see püha õige ja hea on; . . .
ja et langenud inimese tagasiastamine täielisele
sõnakuulmisele püha käsu vastu, on ewangeliumi
juur eesmärk.“ (Artik. 12, Iht. 55).

Sw. Lutheri koguduse põhimõtteid on leida
Lutheri „Wäikeses Katekismuses.“

Küsimine: „Kas oleme meie kohustatud kõlb-
luse käsku pidama?“

Wastus: „Ja, sest et see on põhjendatud
Jumala iseloomu pääle ja seda ei wõi üksti
muuta; see on üleüldiselt tarwilik, mida aga
usukommete ja kodanlike käsu kohta ei wõi öelda.
Kristus uduab sõnakuulmist oma käsu vastu.“
(Lehek. 16, 1834 a. wäljaanne). Hiljem ümber-
tõetatud Lutheri Katekismusest leiame järgmised
küsimused:

13. küsimine: „Kellele andis Jumal kõige-
enne oma kümme käsku?“

Wastus: „Israeli rahwale pärast seda kui
ja neid oli Moosese läbi Egiptusest wabastanud
ta Sinai mäe juure jaatnud.“

14. küsimine: „Mikspärast on need aga ka
meile kristlastele makswad?“

Wastus: „Sellepärast et neis on Jumala
tahtmine kõifide aegade jaoks awaldatud ja et
Kristus ise neid meile on etteelanud.“

Uinsum abinõu maailma hädadele.

William T. Ellis, New-Yorki tähtsamate
ajalehtede kirjanik kirjutas maailma praeguste
olukordade üle järgnevalt:

„Kõigesuurema otskohesusega, mida minul
aga olemas, olen ma püüdnud praeguse aja olu-
kordadesse ja põhjustesse tungida. Ükskõik, kuhu
poole ma ennast pööran ja misuguste olukor-
dade pääle enda mõtteid juhin (hiljuti oli mull
mitmesugust läbielu enamlaste seas Wenemaal,
uhles ning rahutumas Euroopas ja ahwardawas
Aasias) igalt poolt juhittakse mind ülesse käsu-
andmise mäe juure. Siit leiame wastuse igale
küsimisele. Kõik läheb sellepärast maailmas tagur-
pidi, et rahwad Jumala käskude teelt kõrwale
on läinud. Maailma olukorrad ei saa ialgi
paranema, kuni rahwas kaine waate omandawad
ja Sinai mäel awaldatud sõnade pidamise juure
tagasi pöörawad . . . See on kõigeparem abinõu
klassiwahede kõrwaldamiseks. See on nii kaugele

üks oleksid, nõnda kui meie üks oleme, mina nende sees ja sina minu sees." Joan. 17, 11—23.

Misjugu se tulidusega ja sügava armastusega püüdis Kristus enda järelkäijaid üksteise lähemale tuua! Nad ei pidanud mitte üksi sõbralikud, lahked ja wiisakad üksteise vastu olema, vaid palju enam veel.

Kristus tahtis et nad üks oleksid! Tema järelkäijate wahetord isefestis pidi nõnda südamlit olema, nagu Kristuse ja Isa wastastitune wahetord. Tema palwe oli: „Et nemad üks oleksid, nõnda kui meie üks oleme.“

Jesus ei palunud mitte üksi nende üheteistkümmene eest, kes just tema juures olid. Tema ütles:

„Aga mina ei palu mitte üksi nendefinaste pärast, vaid ka nende pärast, kes nende sõnade läbi minu sisse usuvad. Et nemad kõik üks oleksid, nõnda kui sina Isa minu sees ja mina sinu sees, et nemad ka meie sees üks oleksid.“ Salmid 20. 21.

Seda palwet palus Ünnistegija kõikide aegade koguduste eest. Meie, kes meie selles koguduses, truppes ehk wäikeses, koosolekus, kus meid ainult kaks ehk kolm koos on, peafime oma südames, nõus, lõpiduses ja tuliduses nõnda üks olema, kui Jesus üks on oma Isaga.

Misparast peaks kogudus üks olema.

Kristus annab üles põhjuseks, misparast need, kes tema nime tunnistawad, peafid üksteist armastama: „Et maailm tunneks, et sa mind oled läkitanud.“ Salm. 23.

Kogudustes walitsew üksmeel on maailmale tunnistuseks, et Kristus on Jumalast saadetud ja et tema Jumala Poeg ja maailma Ünnistegija on. Kogudus, kes tema nime kannab, aga isefestis lahtmeeles on, pakub usmatadele kurba waatepilti. Kuid ühesmeeles kogudus on täiuse eeskujuga, wastuseismata jõud patuseid seisukohale wiia, et nad äralumastamist Kristuse läbi wastu wõtawad.

Doorsoo osakond

Ühe ainia wale tagajärjed

Oli talweämarik. Üks aumääriline, wana, hõbehallide juustega daam istus sügawas mõttes kädewa lamina ees tugitoolil. Korruga awanes uks, ja üks wäikene elawa loomuga tütarlaps jooksis wallatult tema juure.

„Noh, Estrifene,“ ütles wana daam, hellalt tütarlapse pead silitades, „kas ja lõbutsejib hästi liumäel?“

„Toredasti, tädi Ruth, aga kas ja nüüd ei taha mulle mõnda ilusat lookest jutustada?“

Ester oli ükfit laps, tema ema oli hiljuti ära surunud. Laps oli tädile külaliselt tulnud ja wõttis peagi tädi lugupidamise ja südame, oma eeskujuliku ja armsa oleku läbi. Kuid tädi Ruthi hoolhale ja läbinägiljale filmale tuli pea ilmiks, et Ester mitte ainult tõe peale rõhku ei pannud, waid ka jeda suuremalt südamesse ei wõtnudki, kui teda wale pealt tabati. See kurwastas tädi Ruthi väga. Iseloomujoon, mille läbi tädi Ruth isearamis wälja paistis, oli tema tõearmastus. Kõige rohlem wihkas ta walet. Tema südame põhilause oli: „Walelit ei pea

mitte minu ees seisma jääma.“ Tema otustas, maksu mis maksab, Estrifene südamest jeda kahju toomat umbrohtu Jumala abiga wälja kirkuda. Need mõtted täitsid tema meelt kui ta lamina ees istus ja tema ütles Eesti wastu:

„Wõta oma pingitene ja istu õige minu ligidale.“ Järgmisel filmapilgul olid lapsel finised filmad uudisi oodates tädi poole juhitud.

„Nüüd olen ma juba wana, Estrifene,“ — ütles tädi ja silus õrnalt lapse pead — „minu meelest kipub pea kõik ununema. Kuid siiski mäletan ma veel selgesti aega, kus ma niisama sugune walgejuutjeline tütarlaps olin nagu sinagi. Sa imestad selle üle, aga kui Jumal sind elada lasseb, saad ka sina niisama tähelepanemataalt wanaks, nagu tädi Ruth.“

Neil lapsepõlwe päiwil olin mina weerimise klassis, mis sel ajal koolides sisse oli seatud wäikeste laste jaoks, kes veel lugeda ei mõistnud. Samas klassis oli ka üks wäikene tütarlaps, nimega Emma. Ta oli rõõmus, aus, hea laps ja väga hoolas õppija. Temal näis olemat

tahtmine minuga seltsida ja mina ei julgenud teda just enesest eemale tõrjuda, sest et ta alati nii armas ja alandlik oli. Siiski ei võdi ma mitte öelda, et ma teda oleksin sallinud. Põhjus oli nimelt see, et ta tihti klassis minust ette jõudis, mis minus tema vastu kadestust äratas; sest poleks teda mul teel ees olnud, oleksin klassis kõige esimesel kohal olnud. Waene Emma ei võinud mitte mõista mispärast minu ülespidamine tema vastu nii külm oli, sest ma olin liiga uhke selleks, et temale selle põhjust rääkida. Mina olin ikka armastanud tõtt rääkida, Ester, aga kadestus kiusas mind, ja mina andsin järele. Ma katsusin mõnikord äratada teiste tütarlaste meelepaha Emma vastu, ja sellega algas minu kaval ja võlts ülespidamisewiis tema vastu. Tema oli liiga tagasihoidlik, et end kaitseja ja wõit oli sagedasti minu.

„Ühel päewal andis koolitajanna meie weerida sõna „metša ülem.“ Oma harilikult tase healega weeris Emma: „M—e—t—š—a—ü—l—e—m, metšajülem.“ Koolitajanna, teda walesti arusaades, ütles kohe: „wale — järgmine,“ kuid weel lord ruttu Emma poole pöördes küsis ta uuesti: „Kas sa ei weerinud metšajü—l—e—m?“ „Si, preili, ma ütlesin metšajü—l—e—m“ Kooliõpetajanna, R. — weel kaheldes, pööras wiimaks minu poole, ja küsis: „Sa kuulsid, Ruth, kuidas Emma ütles?“ Kuri mõte käis mu peast läbi — teda häbisje saata ja ennast ülendada. Mina ütlesin, meelega waletades: „Emma ütles ü—l—e—m“ Kooliõpetajanna pööras Emma poole, see aga oli segadusesse wiidud minu ootamata pealekaeamise läbi ja waikis, kuna punastaw nägu ja pisarates silmad talle süüdlase ilme andsid. „Emma,“ ütles kooliõpetajanna waljul healel, „ma ei mõtelnud mitte, et sa waletad. Mine nüüd wiimseesse pinki ja peale koolitundide lõppu jää siia.“

„Mina olin wõitnud, Ester; Emmat oli alandatud ja ma seisin uhkelt oma klassi eesotjas; aga õnnelik ei olnud ma mitte.“

Peale meie kojulastmisi wabandasin ma, et midagi ära kaotanud olen ja jäin ettetuppa aega wiitma. Ma kuulsin kui kooliõpetajanna ütles.

„Emma tule. siia!“ ja siis kuulsin ma waga lapse taseid sammusid.

„Kuidas sa wõisid waletada?“

„Preili R—, ma ei waletanud mitte!“ ütles Emma.

Aga kui ta tõendas et tema ei olla waletanud, wõisin ma läbi wõtme augu näha, kuidas ta keha tõtt rääkides hirmu ja karistuse pärast otseselt mõnel kurjategijal wärises.

„Anna oma käsi siia!“

„Kui kinninaelutud seisin ma ühe koha peal. Võõk löögi järele kuulsin ma kõwa joonlauaga

ilmasüüta lapse wäikese walge käe peale langetawat. Ja, sinul oleks põhjust minust põlastusega kõrwale pöörda. Oh, mispärast ei rääkinud ma mitte? Iga löök tungis minu südamesse, aga oma pattu ei tahtnud ma mitte üles tunnistada, — taja kadusin ma usse tagant . . . Teel aega wiites nägin ma Emmat mulle järele tulewat, raamatuid ühes käes hoides, kuna teisega pisaraid kuwatas, mis wahetpidamata woolasid. Tema nuuksumine kostis ühest õrnast, põhjani haawatud südamest ja see lõi kas niisama walusalt minu südamesse. Nuttes edasi minnes komistas ta ja kukkus maha, omi raamatuid laiali pillates. Mina torjasin nad kokku ja andsin jälle ta kätte. Tema pööras end ümber ja pisaratest täidetud silmadega mu otsa waadates, ütles ta lahkel healel:

„Mina tänan sind wäga, Ruth.“

„Mu kuri ja süüdlane jüda hakkas kiiremini tujukuma, aga rääkida ma ei tahtnud; nii lõksime meie waitides üks teise kõrwale edasi.“

„Koduteel ütlesin iseenele: „Mis oleks sellest kasu kui üles tunnistan, keegi ei tea ju jeda; mispärast pean ma ennast tundma sellepärast nii õnnetu olewat? Mina otsustasin jeda rasket koormat enese pealt ära heita. Tupp astudes tegin enesele rõõmsa näo — ajasin juttu ja naerisin, otsegu poleks midagi juhtunud. Aga koorem minu waele südame peal läks ikka raskemaks. Minul ei olnud tarwis, et keegi oleks mulle patu palgast rääkinud. Mul oli tundmus, otseselt kõrwetaks mind ära Jumala wiha. Aga mida suuremat piina ma oma südames tundsin, jeda lõbusam ja lustilisem püüdsin ma olla. Rohkem kui ükskord juba noomiti mind minu lärmitsewa ja wallatu rõõmu pärast, kuna ma samal ajal juure warwaga pisaraid tagasi suutsin hoida.“

Wiimaks läksin ma oma tuppa. Ma ei saanud oma ülekohtu pärast mitte palmetada, ruttasin woodi ja julgusin filmad. Kuid uni ei tahtnud mitte tulla. Wana seinakella tik — tak eestwaas muutus otseselt järkjärgult waljumaks, paistis kui teeks ta mulle etteheiteid, ja kui ta keeskööl pikkamisi kaksteistkümmend löi, kõlas see mulle kui hurmakell. Rahutult keerlesin ma oma ajemel, ja see paistis mulle täis oftaid olewat. Meed wagad, sinised filmad, täis pisaraid, hõljujad mu ees ja näisid wahetpidamata minu peale wahtiwat, kuna kõwa joonlaua lordurwad löögid ei waikinud kõrwust. Wiimaks ei kannatanud ma enam woodis olla, tõusin üles ja läksin afna juure. Tüsedad jalakad seisid nii rahulifelt wäljas kuu paistel, laiutades kaugele wälja enda harusid, millede warjud wärisesdes maa peale heitusid. Walge aed, jämeda liiwaga kaetud teed, täielik waikus, mis wäljas walises —

kõik näis pilkawat mind mu rahutuses ja meeleheites, kuna keskõõ taewast kattero pühalikkus mu hinge waldas, mida ma iialgi enne ei olnud tunnud. Oh, Estrifene, kuni südametunnistus ja wihaane Jumal on ühe lapsele liiga wägewad wõitlemised!

Uknaft kõrwale pöörates langes mu pill woodis olewa waiba peale. See oli mu surnud ematse sünnipäewa kingitus. Kõik ta kannatus, wõõr ja headus tuliwad mu meelde. Kuulsin ta wiimaseid, wärisewaid sõnu, mida ta südame põhjast palus oma ainsama lapse õnnistuse saamiseks: „Oh tee teda ühels idearmastajaks, pühaks lapseks!“ Ma katsusin oma surija ema sõnu unustada, aga mida rohkem ma seda tegin, seda rohkem asusid nad mu südamesse, kunni ma wiimats akna najale lastes, framplifikult nutma hakkasin. Aga pisarad ei toonud mulle mingit leergitust.

Mu hingepein läks iga minut suuremaks, kunni ma wiimats peaaegu meelt heites isa magamise tuppa ta woodi juure ruttasin ja hüüdsin:

„Isa! isa!“ muud ei saanud ma üle huulte. Õrnalt oma käewart mu ümber pannes surus ta mu walutawat pead oma rinnale ja nii rahustas ta mind õrnalt, kunni wiimats enese üle walitseda ja oma häda põhjust seletada sain. Siis palus ta südamest Jumalat, et tema lapse suur patt andeks antaks.

„Armas Isa,“ ütlesin ma, „kas ja tahad nüüd kohe minuga Emma juure minna?“

„Tema wastas: „Homme hommiku wara, mu laps.“ Ma tundsin end sellest walustasti petetud olewat, aga ma rõhusin oma tundmused alla. Isa juudles mind ja ma läksin oma tuppa tagasi. Uni ei tulnud mitte enam mu wäsinud silmi. Igatsus Emma läest andeks paluda, wiis mind meeleheitmiseni. Kui ma tükk aega hommiku tulekut olin ootonud — aeg näis wäga, wäga pikale weniwat — ei wõinud ma hingepeina wälja kannatada ja jooksin weel kord isa juure ja palusin teda pisarafilmi põlmede peal, et ta minuga Emma juure tuleks, „sest,“ lisasin ma juure, ta wõib enne ära surra, kui mulle andeks anda saab.“ Isa pani oma käe mu palawate põstede peale ja ütles lühikese järelemõtlemise järele:

„Ma tahan sinuga minna, mu laps.“

„Mõne minuti järele olime teel Emma kodu poole. Lähenedes lese proua Lind'i majale nägime seal sees tuld põlewat ja inimesi ühest toast teise ruttawat. Kirjeldamata hirmu mõjul surusin ma end isa ligemale. Taha awas ta aia jalgwärawa ja meie läksime usse juure.

„Arst, kes parajasti uksest wälja astus, imestas meid hilisel tunnil seal nähes. Ma ei

sa sõnadega oma tundmuse awaldada, mis mul siis oli, kui arst isa järelepärimise peale teatas, et Emma peaju põletikus haige on.

„Tema ema ütles mulle, „jattas arst edasi, et Emma juba mitmendat päewa ennast haigena tunnud, kuid iltagi kooli olla läinud. Eila aga tulnud ta õige isääralikus tujus koju. Waikides istunud ta söögilaua juure, kuid pole sugugi söönud, waid paistnud murest muljutud olewat. Oma katsumud mitmel moel ta kurwastuse põhjust teada saada, kuid see olnud kõik tagajärjeta. Sarnase kurwa olefuga läinud ta woodisse ja waewalt tunni aja pärast kutsuti mind. Oma palawikus hüüdis ta minu järele, armas Ruth, ja palus Sind, et sa tema peale halastaks ja teda peastaks.“

„Estrifene, oleks ja iial tunnud seda walu, mis mul nende sõnade järele südames oli.

„Minu tungim palwe, ühe minuti jooksul Emmat näha, wõeti kuulda kurwastatud ema poolt. Lahesti wõttis ta mind — mõrtsukat — kaelkõrwale ja wiis haige tuppa. Kui ma nägin armast, kannatawat last, kadus wiimane lootuse järe mu südamest. Surma wari paistis lehwawat mu näo ümber. Põlmede peal, ta woodi kõrwal, palus mu süda waikselt sojstades nii tõsiselt andeksandmist. Olgugi et ma ta peale nii paluwalt waatasin, ei tunnud ta mind omas palawikus mitte ära. Ei, Estrifene ma ei pidanud ta huultelt iialgi enam andeksandmist kuulma.

„Kui ma Emmat uuesti nägin, magas ta. Punakas palawiku jume oli ta palgelt kadunud, marmortahwatus oli asemale asunud. Palawik oli möödas ja walust põlew süda wait. See wäikene walge käsi, kes wärisedes end kõwa joonlaua lõõkide all waikselt hoidnud oli, lomas nüüd risti teise peal. Millastki ei pidanud enam neist õrnadest filmadest pisarad woolama, ega enam see õrn süda walu pärast ohtama. — See uni oli surmauni.

„Minu süda oli enam kurb, kui selle ema süda, kellest ma ta kalli wara olin rõõwinud. Ta andis mulle andeks; kuid mina ei saanud enesele mitte andeks anda. Misjuguine igaw, igaw talw järgnes. Ka minu kurwastusele järgnes palawik, ja omas palawikus hüüdsin ma ainult Emma järele. Kuid Jumal kuulis mu Isa palweid ja peastis mind haigusest. Kui nüüd jälle uue lewade õrnad sammud maa peal tunda olid, maa rohelisteks tegid ja esimesed lilled Emma haua ta õitsema hakkasid, oli mul wõimalus esimest korda sinna minna.

„Minu filmi paisusid pisarad, kui ma houal olewa walge marmortahwi pealt lugesin:

„Emma Lind,
juri 3-dal septembril“ jne.

„Ma põlvitaksin värskle rohu peole maha ja palvetaksin südamest. Seal sain ma omast loormast lahti, Estrifene,“ ütles tädi Ruth õrnalt oma kätt süle peituma lapse pea peale pannes. Waese Estrifese filmist olid juba ammu pisarad woolanud ja nüüd paistis ta walu wäljakannatamata olevat. Ka tädi ei kaitsunud teda trööstida, sest ta lootis selle läbi paran- dust saawat tema walule.

„Palu minu eest!“ hüüdis Ester wiimaks, läbi pisarate üles waadates ja oma käsa tädi kaela ümber lüües, ja südamliselt palus tädi Ruth nutja lapse eest.

Zialgi ei unustanud Ester seda pilti; seit sellel ämarifu tunnil tuli läbi kahetsuspiisarate üks walguš temasse, mis heledam oli kui hom- mit. Kuigi selle minewikuwarju ešile toomine tädi Ruthilt palju enesefalgamist nõudis, siis nägi ta ometi, et ta ka tuhatlordset milja kandis, ja et ta ohwer tašutud sai, sest et ka see wai- fene, armas, noor näofene hakkas ifka enam ja enam hiilgama, maha jättes endist otšehohešufeta olekut ja walet. Wäike Ester oli ka oma wana tädi põhilause südamesse wõtnud, mis oli: „Mitte enam waletada!“

Kõigile kättesaadaw talent

Alice oli piiblit lugenud, mida ta weel praegu awatult oma põlwedel pidas.

Aga tema ei waatanud mitte senna sisse, waid otse enese ette kaugusesse. „Oh,“ õhtas tema wähe aja järele, „mina ei usu mitte, et mull ühtegi annet oleks. Kõigil teistel on üks and olemas. Emma kohta ütleb õpetajanna et temal muusika jaoks and olewat. Leeni Berger wõib hästi joonistada.

Ta tahab ka weel maalimist õppida. Minult mina üksi olen andekew. Wõib ju ka olla et selles tähendamise sõnas ainult täiskaswanutešt on räägitud. Oh et ka mina wõiksin nende hulka kuuluda, kellele majajand oma wara ärajaotas!“ Seejuures weeresid pisarad tema põški mööda. Just sel ajal läks tädi Berta säält tuast läbi, ja nähes oma õetütre rõhutatud olekut, astus ta tema juure ning küsis sõbralikult:

„Mis sull wiga on, Alice?“ „Oh, tädi Berta,“ õhtas see wäifene murelaps, „mina ei ole ainjamaitki andi saanud ja selle pärast olen ma nii wäga kurb.“ Tädi mõistis kohe asja seisukorda. Ta teadis et Alice oli lugenud tähendamissõna kättesaldatud talentidest, ja oli nende üle järele mõteldes iseeneše seisukoha juures pikemalt mõtlema jäenud. Ehk temal küll tähtis asi korraldada oli, pidas ta seda ometi enda kohuseks, et küsijale asja õiget sei- sukorda ärašeletada ja teda ülesõhutada.

„Loeme kord neid salmisid üheskoos,“ ütles ta sõbralikult Alicele. „Ehk wõin ma neid sulle arusaadawaks teha.“ Pääle lugemise juh- tis tädi Alice tähelepanu mõne üffiku salmi pääle ja küsis: „Kas sa pauid tähele, et on öeldud: „ . . . igale ühele tema jõudu mööda.“ ?

Mis sa mõtled, mis see peaks tähendama? „Tema andis igale ühele nõnda palju, kui sel isikul wõimalik oli äratasutada,“ wastas Alice lühikese mõtlemise järele.

„Wäga hää,“ ütles tädi „piibel ei nõua ku- sagil meilt enam, kui meil kõifi meie osawust tarwitades wõimalik täita on. Sina oled ju alles laps. Õnnietegija ei nõua sinult enam kui lapse wõime kohane on.“

„Aga mis pe.iksin ma siis tegema?“ küsis Alice ifka weel enda saamatuse üle õnnetu olles. „Mina ei wõi nõnda hõsti laulda ega klawerit“ män- gida, kui Emma. Mina ei wõi ka mitte nõnda palju misšioni heaks anda, kui Elifabeth Horst; sest tema saab oma isalt palju taskuraha. Ma ei ole ka mitte nõnda osaw krišilikude tallituste täitmiseks kui Luise Schmidt. Mis wõiksin mina siis teha ?

Wuidugi on need nimelatud eesõigused, mida sinu sõbrannad omawad, kättesaldatud talentid,“ ütles tädi. Siis waaras ta enda õe- tütrele sõbralikult otša, silitas tema juukseid ja ütles: „Alice, kas oled sa millagi mõtelnud, et lihtne awitamine ja teenimine ka üks talentidest on? Mina pean seda ifegi weel üheks ifeärali- kuse andeks ja see wõimalus ešineb igale ühele igal pool; ainult seda on nii wähešte juures leida.“

Zärgmisel filmapilgul kutsuti tädi Berta ära. Ta suudles wäikešt õetütart, kes nüüd pal- ju rõõmsam oli ja ruttas hülde pääle toast wälja.

„Awitamisi ja teenimisi,“ sošiasas Alice, trepist üles minnes. „Ma lähen õige Kelly juure ja räägin temaga selle üle. Wõib olla ehk leiame nišuguseid wõimalusi.“ Ta wõitis kubarat ja tahtis seda pähe panna, kui korraga tema wend, Wilhelm, senna tuli.

„Oh Alice,“ hüüdis ta, „kas ja ei tahaks mulle üht suurt head teha. Ole nii hea ja nõelu kohe mu kindaid ja õmble palitule nõõp ette. Ma pean kohe välja minema.“

„Mina pean ka minema,“ oli Alicel teele pääl. Sää! tuli tema eel olnud jutuaamine tädi Bertoga meele ja tema hoidis ennast meeldimata wastust andmast ning ütles:

„Dota üks filmapiik, ma toon kohe oma töö lõpukese.“ Siis wõttis ta istet, nõelus kindad, õmble ülikuue nõõbi ette ja parandas selle woodri katkenud koha.

Ma tahaksin teada, kas see tegu ka lahuse-teenistuse hulka kuulub,“ ütles ta poolwaljult iseeneses, ilma et ta oma wenna juures oleku pääle oleks mõelnudki. Tema näis ajalehe lugemisesse jürwenenud olewat, mis teda pooleldi finni kattis.

„Kindlasti on see niisugune tegu,“ ütles Wilhelm rõõmsalt, kes enda õe ütelist oli kuulnud. See on mulle wäga meelepärast ja ma soowitan sulle, Alice et ja ka teistele samasuguseid häätugusid ülesnäitaksid, kui sinu soow on teisi rõõmustada.“

„Alice ei olnud niisugust sõpraliku wastust ootanud. „Ma olen just talentide üle järele mõelnud,“ ütles ta kui enda wabanduseks.

Kuid wenna jutukas ülespidamine meelitas Alicet ka wennalt sellekohta midagi küsima.

„Aga misuguse talendi siis sina endal tunnud olewat?“ küsis ta aralt.

Mull ei näi midagi muud talenti olewat, kui weikeste õele tööd anda,“ naljatas ta.

Ma kardan et olen sellekohta liiga wähe järele mõelnud, Alice, tuunistas ta awalikult, ning küsis kas õde enda tööga walmis on. Parajasti oligi ta nõndakangel. Ta pigistas tänuhilult õe lätt ja astus kiirelt välja. Nähtawasti tahtis ta ka tulewilus niisuguste küsimuste eest kõrwale põigata. Alice aga ei pannud ise tõhelegi et tema ka enda küsimisega oli wennale ühe armastuse teo teinud; sest wenna mõtled jäid selle küsimise juures peatama ja õhutasid ta teda hääd tegema.

„Nüüd tuleb peagi lõunajõõk ja ma ei jõua enam enne seda Nelly juures käia,“ ütles ta.

„Ma loen aga niikaua weel enda ilust juturaamatut, kuni jõõk walmis saab. Selle nõuga läks ta elutuppa, kuhu ta enda raamatu oli jättnud. Wanaema istus sää! toas ja kudus sukka. Kui ta Alicet tulema nägi, hüüdis ta: Alice, kas ja ei wõiks siia jaeda ja wanaemale juffafilmi üleswõtta aitada? Minu wanad filmad ei saa selle ülesandega enam hästi korda.“

Alice kuulis kohe sõna ja kui oma ülesandega walmis oli, siis hüüa lõunajõõgile.

Sää! mõtles enda juturaamatu pääle ja ei suutnud mitte sää! juures õhtamist tagasi hoida.

Kuid samal ajal silitas wanaema tema juukseid ja tänas teda jüdamlilikult, nõnda et Alicel paistis, kui oleks wanaema mõistnud et tema iseeneje arandõitmisega ametis oli. Paistis, kui teats wanaema kõit asjad ilma, et keegi seda temale oleks ütelnud. Pääle lõunat läks Alice joonistustundi. Tagasitulles kuulis ta enda ema ja tädi üheskoos kõnelewat. „Ma oliu täna proua Steini juures wõõrustäigul“, ütles tädi Berta. „Tema on pea terve talwe kodu olnud; sest temal ei ole kedagi, kes teda koduses tallituses aitaks ja wäikeste lapse järele waataks.“ „Ma ei ole enam ammu teda koosolekul näinud. Tema oli itka alati üks hoolsamatest osawõtjatest“, wastas ema.

Alice läks ema tuppa ja hakkas isukalt oma raamatut lugema, mis kustumatast ta mõttes oli seisnud. Kuid lugedes waewas teda emalt kuulnud mõte proua Steini ja palwekoosoleku kohta ja mida rohkem ta selle üle järele mõtles, seda enam sai ta rahutumaks. „Oh, ma tahaks neist mõtetest päris wabaks saada,“ ütles ta iseeneses „need ei paku mulle wähematki wabadust.“ Palju paremal meelil lähetsin ma ise koosolekule.“ Ühe õhtu wõiksid ja aga jüiski proua Steini lapse juures olla, ainult ühe õhtu“, ütles üks hääl tema sees. Ta pani raamatu käest ära ja läks otjäs oma ema ülesse.

„Mamma“ ütles Alice aralt, „kas see oleks õige tegu, kui ma proua Steini last hoidma lähetsin ja temale wõimaldaksin täna õhtul palwekoosolekule minna?“

„Kindlasti, mu laps,“ ütles ema. „Ma mõtlen see on wäga kohane armastusetöö ühele wäikestele tütarlapsele, kui sina oled. Sa wabastad mind seega ühest murest, sest muidu oleksin ma täna ise jenna läinud.“

Kui Alice õhtul proua Steini juure läks ja ennast lopselhoidjaks pattus, oli proua wäga õnnelik selle üle. „Ma lähets küll hääl meelil jenna koosolekule,“ ütles ta waimustatult Alice laudis ustatwalt hoolt tema hoolets usaldatud lapse eest ja tundis enese selleks ajaks kaunis wäsinud olewat, kui lapse ema koju tuli.

Aga proua Steini õnnelik nägu ja sooja jüdamlise tänu oli temale elustawaks ja rahuldawaks tajuks tema waewa eest. Kui Alice koju jõndis, küsis tädi Berta: „Kas minu wäikeste detütrele on täna küllalt wõimalusi leidnud armastuseteenistuse ülesnäitamiseks?“ „Nõnda palju, et ma pea oma suure talendi kohta selles asjas pean imestama, selle pääle waatamata, et ma wõrdlemisi wäikesteid asju olen korda saatnud, wastas Alice õnnelikult.

Ka tädi näis selle üle õnnelik olewat, et tema sõnad niisugust mõju olid avaldanud. Ta kallistas südamlikult oma õetütart ja õhutas teda ülesse järjekindlalt selle talendi kasutamises hoolas olema. See olla see sama and, mis inimest kõige enam armastawaks teha. Ja nagu kõik anded ja osawused, niisama rohkeneda ka see jagedase tarwituse mõjul ja olla ainjam õnneliku meeoleolu põhjus. Kõik, kes selle talendiga uustawalt kauplewad, ei tunda elu tühjust ega iga-

must ja neil ei olla ainjamatki põhjust enda elu üle rahulolematust avaldada.

Kuid weel mis kõige ülem: sel wiisil tegem olles ei tarwitse tema loid tühja kätega Jamala ees seisda. Alice mõttis seda südamesse ja tegi otsuseks alati selle põhimõtte järele teho-millest Salomon kirjutab: „**Sing, kes rohkesti annab, wõtab ramu ja kes teisi fastab saab ise fastatud.**“

Ustaw karjapoiss.

Karl oli üks kõigiti tubli, hoolas ja hea poiss, kuid väga waene.

Ühel päewal hoidis ta oma karja ühes orus, mida ühelt poolt mets piiras, kui korraga üks kütt metsast wälja tuli ja küsis: „Kui palju maad on siit kõigelahemasse lülasse?“ „Kaks penikoormad, minu herra,“ wastas poiss, „aga sennawiiu tee on kitsas lammaste tallatud rada, millest fergesti ära efsida wõite.“ Kütt waatles looklemat rada ja ütles:

„Kuule, poiss, ma olen näljas ja jänus. Ma läksin oma jahifeltskonnast lõrwale ja efsin ära; jäta oma lambad seia ja tule mulle teenäitajaks. Annan sulle hea „taju.“

„Ma ei wõi oma lambaid maha jätta,“ wastas Karl. „Nemad jooksewad metsa, kus neid hundid maha murrawad wõi rööwliid ära wiiwad.“ „Mis sellest?“ ütles kütt. „Ega nad sinu lambad ole. Ühe wõi mitme lamba laotust ei pane sinu rikas peremees suuremat tähele ja ma annan sulle suuremat taju, kui sa terwes aastas teenid.“ „Mina ei wõi mitte minna, minu herra,“ wastas Karl väga kindlalt. „Minu peremees maksab mulle minu aja eest ja jätab oma lambad minu hoiule; kui ma müüksin aega, mis minu pärast ei ole ja lambad kaduma lähelgid, oleks see just see sama, kui ma neid oleksin warastanud.“ „Hea küll,“ ütles kütt, „kas sa siis jätab lambad minu hoiule seni kui sa lülasse lähed ja mulle sealt toitu, jooki ja ühe teenäitaja tood? Ma waatan su lammaste järele.“ Poiss raputas pead. „Lambad ei tunne mitte teie healt ja —“ siin peatas ta. „Ja mis? Kas sa mind ei wõi usaldada? Näen ma wälja kui autu inimene?“ Küsis kütt wihafelt.

„Minu herra,“ ütles poiss, „Teie katsusite mind truudusetaks teha minu tohusetäitmisest ja sundida murdma minu peremehele antud töotust; kuidas wõin ma siis uskuda, et teie peate seda, mis teie mulle lubate?“ Kütt naeris, sest ta tundis, et poissil õigus oli. Ta ütles: „Ma näen, et sa üks hea, ustaw poiss oled. Ma ei taha sind mitte unustada. Tuhata mind õigele teele, ma katsun üksi sihile jõuda.“ Karl pakkus küttele toitu oma karjapaunast ja kuigi see toit kehwo oli, näis see wõdrale härrale siiski hästi maitsewat. Warsi tuli terve jahifeltskond jenni, ja Karl leidis omaks suureks imestuseks, et see kütt teegi muu ei olnud kui hertsog, selle pärast kõik see ümberolew maastik oli.

Hertsog tundis nii suurt rõõmu poisi ausameele üle, et ta, lühike aeg peale selle, teda oma juure mõttis ja tema hariduse eest hoolt kandis. Karlilt sai wiimaks jõukas mees, — aga ta jäi ausaks ja otsekoheseks surmani.

Ujatohased, tähtjad waimulikud kõned peetakse järgmistes linnades.

Tallinn, Merepuiestee ja Inseneri t. nurgal.
 Tartus, Pihkwa tän. nr. 10, kort. 2.
 Narwas, Peetri turg, Luschkoimaja nr. 10.
 Kallweres, Pilt tän. nr. 68.
 Tapal, Rabala tän. nr. 4.
 Paines, Lai tän. nr. 9.
 Pärnuss, Karja tän. nr. 3.
 Kuresaares. Kõwer tän. nr. 5.
 Walgas, Uus tän. nr. 24.
 Wõrus, Jüri tän. nr. 6.

Wäljaandja: 1895 a. ajutat. 7 p. Now. Eesti Liit. Tellimised kui ka rahasaadused saata Martha Rabale, Merepuiestee nr. 14-a, Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Wärengrub, Posti tän. 48, kort. 5, Narwas, kuhu laastööd tulewad saatja